

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

De mystica theologia practica

[urn:nbn:de:bsz:31-300776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-300776)

De mystica theologia

inflata est. Denegat longe ab illa pace quae erupit omnem sensum. Quae propter concludere fas est quod schola orandi laudabilior est ceteris paribus quam schola litterarum edocendi. quemadmodum schola religionis pro affectu excellit schola eruditionis pro intellectu. **P**roinde laus orationis extaticae seu perfecte colligitur ex ordine suo quadruplici videlicet ex ordine ad deum ad proprium subiectum ad primum et ad inimicum. **P**rimo quidem ad deum quoniam sibi soli dat gloriam adorationem gratiam actionem et honorem cum sibi amicum conciliat. **A**c inde pro legem amicitiae quae est idem velle et nolle ipsa quod petit accipit et quod querit invenit. sibi quae pulsanti aperit. non sic intellectio aut quaevis alia operatio. **S**ecundo oratio subiectum proprium quod inhabitat purgat perficit illuminat. quietans ipsum satians atque stabilens. **T**ertio oratio iuvat primum non unum aut duos sed totum corpus ecclesiae mysticum vivifico quodam influxu nutrit et caetera pacissimo quodam materno benivolentiae sinu omnia ecclesiae membra suaeque opera complectitur. offerens ea deo et pro his supplicans et impetrans tanquam questuaria gratissima pro indigentibus in operibus spiritualium sublevandis et pro elemosynis gratiarum querendis atque impetrandis in magno ac miserabili hospitali huius mundi imo et carceris et penalis purgatorij. **D**ulce operi nulla prosequitur exercitatio potest in efficaciam coequari. **A**imiusque frustra becoia fiunt et vane si non advenierit oratio iuncta charitati. **P**ostremo nichil ita sicut oratio vires inimici senectis proterit. nihil ita tendiculos laqueorum suorum evacuatur et ondit. **A**lioquin non dixisset propheta. oculi mei semper ad dominum quoniam ipse euellit de laqueo pedes meos. **E**t iterum. prouidebam deum in conspectu meo spiritum ad dextris est mihi ne commouear. **E**t rex Josaphat ad deum. **E**um igitur ramus inquit quod agere debeamus. hoc solum habemus residui ut oculos nostros ad te dirigamus. **Q**uocirca bene iubebat dominus. operis semper orare et non deficere. **S**emper autem orat semper oculos ad deum habet. quod spiritus pio humilique affectu desiderat. **D**enique de oratione qua cum vera sapientia et mystica theologia conuenire diximus de eius quoque virtute et conditionibus ac proprietatibus copiosis hoc loco sermo possit incidere. sed de his remitto ad ea quae sancti et doctores saluberrime tradiderunt et praecipue **D**ugo de sancto victore in tra-

ctatu suo quem de oratione compendiosissime et subtilissime composuit cuius est hoc initium. **Q**uo studio quo re affectu orandus sit deus etc. **L**egatur **S**uibelmuus parisiensis in libello qui rethorica diuina intulatur **L**egantur et ceteri qui orationis proprietates utilitates et quibus excluditur quibusque impeditur doctissime tradiderunt. **S**uperest ut de practica theologia mystice in sequentibus prosequamur.

Finit prima pars de mystica theologia speculatiua.

Incipit prologus eiusdem in premissam de theologia mystica practice descripta ab eodem sub. xii. considerationibus siue industrijs.

Ractantes in lectionibus nostris iam a multo quous interrupto tempore de theologia mystica secuti sumus ordinem in alijs scientijs obfuitum ubi prius tradidit de speculatiua quam practica nihilominus hec scia supra ceteras multas habet proprium et speculatio in ea nec perfecte tradit nec plene intelligi possit nisi practice percussit versus. **Q**uando obre deinceps praesentis operis erit tradere sub alijs considerationibus modos et vias quibus ad theologiam mysticam habeat accessus. **P**erquirere enim quod sit theologia mystica et in qua vi ac reponitur et de dia eius ad speculatiua theologia et filia quae plura sunt non satis esse debet homini christiano praesertim ecclesiastico. operis exercitatioque requirit quod ut fiat potest non medio criterii apire ea quae ad opus aggrediendum finem diuisque necessaria sunt vel accommodata ut obfuit uent. quae etiam perturbare solebat operantem ut videtur quae elucidatio nos expediret ab his obibus quae in hoc negotio tractanda potest suscipimur. **E**t dicimus in primis quod magisterius theologie mystice et orationis extaticae seu perfecte **I**esus christus sibi soli suaeque voluntati retinuit nec ad illud humana sufficit industria cuius ipsa non deat penitus derelinquere. **E**t enim si oedatum optimum et omne donum perfectum desursu est descendens a preluminu. perspicuum habet considerationis huius principium quod donum perfecte rationis pluit a diuina voluntate tenente lucem in manibus sicut **J**ob notat **E**t exponit **D**reg. quod diu vult illuminat et claudit dum vult **L**eterum quod humana non sufficit industria posterius elucidabit quod tamen non sit praesens abfuit cienda docet apostolus **Q**uocirca nos dei coad-

futores/non compulsores/non preuentores/ne dicamus. **D**an^o nostra excelsa/et nō dñs fecit bec oia. **P**nt aut duodecim industrie p̄supposito p̄us afflatu dño p̄ practica theologie mistice/sub totidē cōsiderationibz annotari/ Prima dei inuocationē attēdere. **S**cōda p̄p̄iam cōplexiōem agnosce. **T**ertia p̄p̄iū officiū vel statū aspice. **Q**uarta semetipm ad p̄fectiōem extrēdere. **Q**uinta occupatiōes effugere. **S**exta curiositatem deponere. **S**eptima longa/ nimitatē assumere. **O**ctaua passionum v̄l affectionū origines aduertē. **N**ona tps idoneū et locū inq̄rere. **D**ecima. somno/ et abo moderatē indulgere. **U**ndecima meditatiōibz p̄ijs generatiuis affectuū silēter insistere. **D**uodecima sp̄m a fantasmatibz auertere. **H**as igitur industrias nouissime studiū redigere ad formā q̄ndaz tractatuli dum post laboriosam legatiōem yrinā fructuosiorē sup negotio pacis ecclesiastice/ regredi tandē datū esset a roma ad Januā vbi p̄stolabamur cōuētiōem iurataz/ et cor datam marsilie/ p̄ duos cōtē. idētes debere cōpleri in saona/ illic pendēte nostra q̄ frustrari tandē sumus expectatione. **E**go ne vacatiōem datā male vacādo cōsumerem/ sed obedirem dño dicēti p̄ p̄ham/ vacatez videte qm̄ ego sum deus/ vacanti vt videre qua ratione/ q̄ re industria cōtingeret eēntiam dei cū sua exaltatiōe/ cōtemplādo cognoscere/ et cognoscēdo cōtemplari.

Cōsideratio. I.

Theologie practice tres vocatiōnū modos fm̄ triplicē in deū cōuersionem aie. et triplicē statū tendētū ostendit.

Industria prima

Quod vocatiōem attēdere. **V**ocatur deus ad salutē oēs hoies/ si quidem vult oēs hoies fm̄ apostolū. saluos fieri. hinc ille naturalis apud vniuersos indebilisqz ad beatitudinē appetitus. nihilominus in viadiuine vocatiōis alius sic alius sic ambulat. secundū diuisiones gratiarū/ am̄strationū/ et operationū vt deducit apls. **A**lij qdē p̄ spiritū daf̄ fmo sapie. alij aut fmo scie. alij fides alij gr̄a sanitarū. alij opa virtutū. alij p̄phetia. alij distinctio spiritū. alij gr̄a linguaz. alij interpretatio fmonū. **N**ec aut oia operatur vnus atqz idē sp̄s/ diuidēs singulis p̄ ut vult. **S**icut corpus vnū est/ et mēbra hz

diuersa/ officiaqz varia. **E**cce q̄ sermo sapientie qui cū gratia cōtemplatiōis plurimū filis est/ vel eadē reputat/ datur. p̄ spiritum huic aut illi nō oibus/ sicut nec gr̄a sanitarū/ nec fides. hoc ē vt arbitror/ par in credēdo/ nec op̄atio stutū/ nec p̄phetia/ et ita de reliqz. **Q**uēadmodū igitur nō oēs vocatos ad gloriā adipiscēdam conari conuenit ad quālibet administratiōis vel operationis gr̄am indifferēter. **S**ic nec vniuersos op̄et ad sapie vel cōtemplatiōis studiū se tradere. **H**oc in sciētijs vel artibz re/ liquis docuit etiā p̄s/ et post cū tullius/ debere politisantes attēdere/ qz nō oia possimus omnes. **E**t hoc clarius est q̄ vt curiosus indigeat declarari. **Q**uāuis assignatiō eāz in p̄culari sit varia/ et frequēter electō difficilis/ iudicādo de quolibet tu ad banc opatiōem in corpe multico. tu ad illā electō es conaris/ facere certā vocatiōem tuaz ad salutem. **P**rodest vero nō mediocriter/ cōsiliū accipe/ et accepto credere/ viroz exp̄toz sp̄ualiumqz q̄les iudicant de omnibz. **I**uuar in sup circūstātijs p̄sonales attēdere vt corpis sic vel sic cōplexiōnati. **S**tat^o qz in republica/ loci p̄terea/ et t̄pis/ vel mēorie/ et iudicij/ aut q̄lis in irascibili/ q̄lis in rōnali/ q̄lis in cōcupiscibili reperitur. **H**inc facit vt nō oēs ad gr̄am vocati cōtemplatiōis/ p̄nt q̄s sublimius ferri i deū t̄p̄i/ di/ et anxi tanqz in seuerissimū iudicē suū/ et mḡm austerū cui/ irreuocabilis est condēnatio. **R**ugit h̄i frequenter a gemitu cordis sui plāgentes ad deū. **Q**uis nouit p̄tatem ire tue et p̄rimoz tuo iram tuam dinumerare. **E**t illud si iniquitates obfuaues/ domine/ dñe q̄s sustinebit. **I**llud in sup. **N**on intres in iudiciū cum fmo tuo dñe/ qz non iustificabit in cōspectu tuo omnis viuens. **R**ursum quoqz dñe ne in furore tuo arguas me/ et. **E**t varia in hanc sententiā apud istos non tam desideratur p̄miū q̄tū eter/ nū supplicij formidat. q̄le p̄fecto formidare cautum et licitum est. **I**nuenies alios quos m̄tēnarios dicimus/ qz mercedem p̄ obsequio celestem exp̄tunt a deo/ tanqz regeliberalissimo aut tanqz a p̄re miarum et totius cōsolatiōis dicētes ei. **P**ater peccauit in celū et coram te/ iam nō sum dign^o vocari filius tuus/ fac me sicut vnū ex m̄tēnarijs tuis. **E**t h̄i quidem recte agunt tā q̄ filij sibi male cōscij/ sed nō vsqz quāqz ad p̄fectum. **S**unt alij rariores qui ani mo

De mistica theologia

neq; serui neq; mercenario/et plusq; filia
li rapiuntur in deū/velut obliu sue seruitutis
sue mercedis/sue paternalis auctoritatis/so
ciant ei velut amicus ad amicum/imo suani
ori familiaritate cōiunguntur/ci sicut spon
sus ad spōsam/dicit ex snia qui hmoi est di
lectus meus mihi/et ad me cōuersioes ei.
Et illud. qd enim mihi est in celo supple p
mercede/et a te qd volui sup terram. supple
p supplicij vitiatione/defecit caro meaz cor
meū/deus cordis mei/et ps mea deus in e
ternū. **C**rameramus pmos inter incipi
entes/alios inter pficientes. pfecti sunt re
liqui/ita tñ vt ad porem similitudines cre
bro sese reuocent/se arguāt/se habere iudi
cem seuerissimū/se magr̄m vel dñm/vel pa
trem cōseruatozem/yltozemq; negligentia
rum cū tota mētis pstratiōe recogitēt. Ali
oquin vereant illud. nisi in timore dei instā
ter te tenueris cito subuertetur dom⁹ tua
Nihilominus etiā aut post offensas adul
terationesq; regredi ad spōsum. scientes di
ctū ab eo p Hiero. Tu vero fornicata es cū
amatorib; tuis multis. reuertere tñ ad me/
et ego suscipiā te. **C** Proinde liberū sit vni
cuiq; iudiciū/ego interim opinor/cōsultio
rem obseruatiōem apud plurimos istā esse
qui deū sicut prēm nrm q in celis est ppōit
sibi vel ad timorem reuerentialem incutiē
dū/vel ad amorem filialem infundendū/et
vlr ad oīa sue laboriose pegrinatiōi neces
saria reuerenti/fiducia postulādū. **C** Quip
pe noīa hec dñs iudex magr̄. iustus. reddēs
yltiōem velociter et silia/vehementi pau
rem/et minus amorem incutiūt. **C** Rur⁹
hec noīa/ sponsa amica/spōsa manens in
delicijs et in cubilib; aromatū/dilect⁹/pul
cer et rubicūdus/manēs inter vbera/cuius
leua sub capite et dextera amplexat/mollio
rem apud quosdā q̄ satis esset affectionez/
minusq; sinceram pcurant. **C** fomen h. pa
ter noster/miris modis inter vtraq; scē tē
pare/ vt et timor sit cū dilectione/et dilectio
cum timore.

Considerat. II. do/

C cet vigilādū ad cognoscendā ppriam com
plectiōem/et q naturalis inclinatio ad mul
ta boiem disponit vel impedit/qd et exem
plifica iseret bonā naturā a peccato vli
unde vel in iuuetute addq̄sitam dic mirabi
liter esse operosam.

C Industria secunda

Propriam cōplectiōez agnoscere
C p̄hicū dictū est aīas insequi
corpa/qd expimēto quotidiāo
cognitū. sic accipiēdū est/ vt nō
necessitas/vel coactiōis sit hec scēla/ sed in
clinatiōis Inuat aut miris modis ad opa
tiōes has vel illas/cōformitatis inclinatio
naturalis sicut ex aduerso dissonās tñ ob
est/q vt libertas animi/vic disciplinatio
vix conatus assuefactiōis/sufficit euincer.
C Tradit⁹ bñs Greg. quē in arte cōtēpla
tionis sepe diuq; cōuersatū cōstat/quosdā
boies inuenire nature tam in q̄te et varie/
vt oculū cōtēplatiōis vel nō possint r̄l mo
lestissime possint ferre. ad qd aliū nafetran/
quillioris aprissimi p̄ncipis sunt/ pmos ad
actiōem. scdōs mittit ad cōtēplatiōem
Ceterū q̄s nesciat quosdā ex boibus plus
rigere in irascibili v̄tute. quosdā in rōabi
li/alios in cōcupiscibili. Quo circa vide
mus alios citius venire ad cōpunctionis
et cōsequēter cōtēplatiōis grām et confi
deratione. detestatiōez viluatis suoz fla
gitioz/et hoc p vim irascibilem intentā ad
honestā. Alij magis ex iudicio rectorōnis
ad idipm puebūtū q̄bus facilius suadet
veritatis amor cognitio splendorq; mirifi
cus viuere cōformiter ad eādē rationem
quā excolēdam susceperunt. Porro molle
cor et amicabile/videns/apud alios flexi
biles ad ea q̄ sunt cōpassionis vel amoris/
qualis vt plurimū describit aīa scēta que to
ta li quefacta est vt dilectus ille suus totus
desiderabilis locutus est. Talem aīam fas
cilius ad cōtēplatiōis req̄em trahit cō
sideratiōis/nūc dñice passionis/nūc diuēdi
gnatiōis/ac dilectionis ad seipam/nūc cō
uersatiōis pie ac dolorose scētoz q̄ scēta p
cedentiū In q̄ virtute sepius viger femine
us serus q̄p̄terea pius deuotusq; noīatur
C Perspicua autē cā est cur facilius h l' isto
mō q̄s trahitur ad cōtēplatiōem/cū acti
ones actioz sint in patiente bñ disposi
to. disposita p̄o est sensualitas obedire sp̄i
ritui sursum intento/dū hz symbolū hoc est
cūueniētiā ad illud ipm q̄ rapit. **C** Por
ro q̄rum ex gestis eoz cōiicere mihi datus
est/plus in Hiero. et Amb. v̄guit irascibi
lis. In Aug. et scō Tho. rōalis. In Gre
go. et Bern. cōcupiscibil. Quāuis nō du
bitem in quolibet illoz potuisse repire vi
cissim molle cor/amicabile/flexibile ad ea
que dilectiōem faciūt/aliōquin cor durum

quomodo nō male habebit in nouissimo: fuerit quoq; in quolibet studiū uehemens ad inquisitionem ueritatis, zelusq; feruidus ad omnis in honestatis psecutiōem. **P**ostremo gaudeant benenati / siue hoc habeant a solo dei miraculo ut **J**obes baptista siue ab infuſo ſupiorū corpōz / siue a prima radice pentum / vel ab educatiōe bona que mores facit. grās agant vnde cūq; puenerunt. neq; grām talem in vacuū recipiant. **V**ideat autem quisq; ut ait **Bern.** qm̄ verbū qd̄ egreditur de ore dei nō reuertitur ad eū vacuū. sed p̄spicitur et faciet omnia ad que misit id ut dicere possit / et ipse. **G**ratia dei in me vacua non fuit. **N**am in iniuriam cedit donantis. **N**on negligere / nec coyri qd̄ donatū est / qd̄ esse constat in / tolerabilis superbie displicentis et ingre.

Consideratio. III.

Stat^o et officium totius ecclesie breuiter et qd̄ unicuiq; cōueniat ostendit. **I**ndu. iij. **O**fficium p̄rium vel statum respicere. **P**lurimā officioz. statuumq; varietatē in republica qd̄ enumeret. **H**imūrum iam dictū est / qm̄ sicut in vero sic in mistico corpore diuersa mēbra non eundem actū hnt. **C**ū autem ocium et uocatiōem ab exteriorib; curis cōtemplatio postulet / et plures inueniuntur / quoq; status et officia quib; alligati tenent / nequeant exerceri sine multo strepitu curarū / et exercitatione corpis et sensuū quid sup̄est nisi tales arcere a cōtemplationis inquirenda requie. **A**lioquin neutroz feliciter ager homo / quem medius iter strepitus versare necesse est / videbūt qd̄ eū hostes / et deridebunt sabbata eius. **S**ileamus interim opa mechanica mercaturas / rusticatiōes laboriosas / m̄rimoniale vinculum / qd̄ impellit mulierē cogitare que secum sunt. quō placeat viro suo / et virū p̄uide / re vxori et liberis. **A**tendamus etiā ipos / lato seccie / quos licet **B**rego. dicat oportere p̄ cunctis cōtemplatiōe esse suspētos. **A**t tū si tūc p̄mū niti voluerit cōtemplatiōis adeptiōni studere dū deberēt subditoz necessitati corp̄alib; et sp̄ialib; intēdere ipi semetip̄os irident et fallunt tentationi qd̄ id est. curiositati potius ascribi tūc debet si curam plebis deserētes / q̄rant in suauitate ocij cōtemplatiui delectari. quippe deserūt p̄ceptū dei necessariū / voluntariis et non ne

cessariis intendentes. **S**ecus vero vbi cōtemplatio cessit alicui in talem familiaritatem / q̄ ambidexter factus p̄t̄ imprurbar^o velut angelus dei cōtemplādo agere / et agēdo cōtemplari / aut saltē p̄tinus absq; multa difficultate de hoc migrare dare qd̄ se i alterum / q̄le esse cōuenit eū q̄ in statu p̄fectiōis exercēde positus est. **E**st porro stat^o officij qd̄ ecclesiacoz / p̄sertim religiosoz tēde / read p̄fectiōem hanc inquirendā / qm̄ i scola deuotionis et oratiōis ad hoc traditi sūt ut sint velut oculi / cetera mēbra corpis mistici dirigētes tam ad seip̄a q̄ ad deum. **S**unt autē nec ignoramus inter ecclesiasticos / etates / statūq; varietates plurime atq; aliter puerilis etas / aliter adolescēns. aliter iuuenilis / aliter virilis / et cōsequenter senilis sua requirit instituta totū nihilominus apud tales qd̄ agit docet aut imponitur / ut ad hūc q̄ere cōtemplatiōis finē vltimo sero capiendū ordinent / necesse est. **I**nfanrib; et pueris qd̄ parū capacib; / p̄uidēdū est sollicitē. ne quersis et obscenis verbis p̄cturis aut exemplis inficiant. **I**mbuātur potius ad oppositū scz totius pudicitie ac pie religionis v̄ba / picturas / et exēpla. **N**ā quo semel est imbuta recēs seruabit odore testa diu. **V**escandalisantiū pusillos huiusmodi / aut nō debite docētib;. **A**dolēscētiōes aut plus onerādi sunt exercitatiōib; etiā corp̄alib; rep̄ssiuis earū que tūc violentiores insurgūt passionū. quib; p̄ assuefactionē et etate moderatas. illud qd̄ super vite / totū lateatur ad ocium cōtemplationis. libere capescendum.

Consideratio quar

Tercia dicit qd̄ omnes tenent se exercēdere ad p̄fectiōem sub pena damni p̄sentis et futuri et qd̄ q̄tūq; p̄fert vita cōtemplatiua actiue eloquitur. **I**ndustria quarta. **E**met ad p̄fectiōem exercēdere. **N**on multoz est / sufficit mihi vita cōis / si cū infimis saluari poterō / satis est. **N**olo merita aplo rū / nolo volare p̄ summa incedere p̄ plani / ora cōtentus sum. **S**ed viderint hi q̄ iam imp̄fectio est nolle esse p̄fectū. **I**n via enī dei nō p̄gredi regredi est. **D**amnatur insuper fuis piger q̄ talentū seruare cōtent^o / illud in fenus nō tradidit. **F**acimus hoc p̄spiciū in exēpl̄ familiari. **H**abet aliq; p̄potēs nobilitq; p̄familias plures filios

De mistica theologia

quemlibet aptissimum ad ampliandū ho-
nesterem familiare industria sua vnus illo-
rum alijs laborantibus sedet in domo piger et
iners/nihil curans/dūmodo nihil sordide
viuat.nihil alitū/nihil pclarū vel dignū in
genio suo/aut p̄na nobilitate recogiterdi-
cit sufficere bona iam sibi habita/et quali-
cūq; vita vti. **E**uocat autē pater eū ad actus
sublimiores/et arduos monet stimulat q̄s
non facile viderit quō hic filius si obaudit
nec obedit odiosus erit p̄ri. **S**ic filij ponit
tur ap̄d p̄m celestē his quos trahit ad ca-
risimata meliora/ad actus diuiniōres/dū
torpescunt herētes infimis nec ad p̄fectiōz
semer extrēdentes. **Q**uō t̄m intelligi volu-
mus de illis qui nullo statu vel officio hūi-
liori/sic alligati tenent/et absq; p̄cepti trās-
gressione neq̄ant ad altiora cōscēdere hic i-
terim p̄fecto altissimū merito reputari con-
uenit/et obedientiā diuine iussionis ope-
rant. **A**niaduertendus est deniq; q̄ est
Maria poterat honorabiliter cuz mar: ba-
bos p̄ri x̄po ministrare/collaudat eaz nullo-
minus diuina sapia/q̄ vni intēta optimā
p̄tem elegerit. **I**taq; maledictus est q̄ p̄tem
suam aliter (licet faceret) facit deteriozem
Ex his vero palā deducit q̄ cū vita cōtem-
platiua sicut oñdūt theologi p̄fectior sit q̄
actiua/qlibet ad cōtēplatiōem idonea/nō
p̄alligatus actionis necessitate pōt ad illā
licenter se tradere dimissa actione. **D**ef in-
hec fides Aug. dicēti/q̄ si negociū. i. actio-
nem charitatis nemo imponit. **I**ntellige su-
perioris iussione vel euidēti necessitate. **S**tu-
dendū est cōtemplāde veritati. **N**ec op-
posuerit aliq; facultatē quā h̄ret isto mōp-
ficiendū in vita actiua et cōdemnatiōem su-
am si talentū abscođerit et in quo poss; ne-
gociari p̄dicādo vel paupib; ministrando
qm̄ abunde p̄ficit ecclie vir cōtemplatiuus
obsequēs deo/de corde vel oculo vbi alij s̄
manib; ore vel pedib; subseruiūt. **P**or-
ro multi sunt apud q̄s dānabilis iudican-
da esset obmissio cōtemplatiōis inq̄rende
quēadmodū positi in schola religionis q̄ ē
est schola deuotiōis orōis et fletuū/ql̄es in-
sup esse conuenit ecclasticos/qui labores
pploz in ocio possidēt vt custodiant iusti-
ficatiōes dñi/et legē ei⁹ exquirāt. **Q**uales
demū plures inueniūt viri et femie de se-
culo/ql̄bus sufficiens ocium/instructio et
ingeniū suppetunt. vt se totos in deū con-
uertant. et rapiāt. **A**ssint itaq; apud eos fides

spes et charitas **S**ubtilior institutio non
magnope inq̄renda est vt toti transcant in
affectum cordis bonum.

Consideratio quin

ta docet fugere supfluas occupationes et a-
morē in deū ferri delectatiōe psalmodie
p̄cipue in claustralib; et cantū altū dicit et
verū ē bur⁹ eē impedimētū. **Q**uāta indu-

Ocupatiōes effugere. **S**cri-
be sapientiam ait sapiens/in te-
pore ocij. naz qui minorat actū
p̄cipiet eam. p̄pterea sint in pau-
cis actus tui/si studere vis bone-
menti qm̄ nemo occupatus. si **S**en. credi-
tur inuenit/nō dicit habuit. hoc enī falsum
esse in iā p̄fectis cognitū est. **N**on potest a-
uis alligatas h̄ns alas vel illitas visco/va-
cuas se ferre p̄ auras. **E**t neq̄t h̄o pedib; im-
plicatis enatare. **O**cupatus nihilomagis
ad serenū cōtemplatiōis ether pōt semet e-
uehere/vacua sit op̄ret latitudo pagie cor-
dis nec impleta curis/vel sollicitudinibus
cōtracta/nec offuscata ten⁹ passionib; vbi
sapie tā immēsa doctrina scribi cōq̄rit. **L**a-
piamus ex arborib; exemplū q̄rū h̄oiz nu-
tritiuus q̄ ad p̄ceritatem ramoꝝ sursum du-
cendus erat defluit inutiliter p̄ ima/si cor-
tex et vulnererimam habuit. **A**mor autē
in aia nunq̄d nō apte dicitur humor su⁹/q̄ p̄-
fecto p̄ infima liquecit dū p̄ passionū car-
naliū seu curarū terrestriū vulnera lacerat.
Tūc nempe viā facit nocituram amoris sui
nutrimēto/p̄p̄sus supius ad celestiuū deside-
rioz vegetatiōem deducat. **H**oc gemūt h̄i
qui dū amoris sui p̄nas vellent in alta cō-
templationis librare/p̄tinus effluit amoris
illius humor/ea p̄te q̄ cor aptū inferius in-
uenerit vel ad curā rei familiaris/vel ad v̄-
dicte recogitatiōem/vel ad aliquā h̄mōi so-
licitudinē. **E**xperiūturq; q̄s deplorat p̄pha-
di. **Q**m̄ lūbi mei hoc est affectiōes impleti
sunt illusionib;. **E**t reuera illusiones sunt
q̄s alibi vocat vanitates et insanias falsas
et cōfabulatiōes int̄q;. **N**is obsistere liri-
cus voluit dū ait. **S**i nō intendis studijs
vel reb; honestis/inuidia vel amore vigil-
torquebere. **S**ed q̄s obsecro liberat⁹ est ab
istis vt nō aliq̄ molestet ab eis: puto quia
nullus h̄o viuēs/qui vtiq; est vniuersa va-
nitas. **V**erū aliud est tradere se sponte vel
ex officio vel studio talibus occupationib;
aliud est eas toto desiderio mēt/manu dū-

serenionis sollicitate abigere. tāq̄ iportunos
strepidularū muscarū aculeos / velut aues
Abrae sacrificium vesperinū circūvolātes.
Quereret aliquis de occupatiōe religio
soꝝ multoꝝ / in psalmodijs et canticis alti
sonis multiplicatis sup̄ numerū. Obstant
ne cōtemplationi vel acquirēde vel exercē
de / vellem rīderent ip̄i qd̄ sentiunt. Et qui
dem beatus Aug⁹. flebat yberrime in can
ticis suave sonantibꝫ ecclesie / vocibus eius
alacriter cōmotus. et eliquabatur veritas
in cor eius. Sed an esset vnus ex cantanti
bus ep̄ssum non inuenio. Quia vero ad
compandam ꝓtemplationis quietem pl⁹
grana puebit q̄ industria. qz rursus inter
polatio fit in cantibꝫ / nō est incredibile q̄
dam ex sic occupatis mentibꝫ tamē ad hoc
ip̄m sentire sup̄mentales excessus / ꝓsertim
vbi quis satagit ex animali fieri rōnalis. z
tandē spūalis. post vtrūq̄. Et hec forte ml
tiplicatio / statuta est magis ꝓpter aialium
mētes interim occupandas / qui scz alio
ra nescirent quiete secū meditari / nec ocio
vri / q̄ ꝓpter spūales qui rari sunt. et q̄les be
ne instituta religio possz fortassis a iugo ta
li liberiores reddere ne vel semp araret bos
cū asino. vel ad pedes Jesu sedēs nūq̄ ma
ria reperiret ap̄d eos. sed sola martha. Qd̄
si te canētem in psalmis deducat victor de
us ac spūs suus / sup̄ hec excelsa fluentoꝝ
supioꝝ nihil fortius / nihil beatius / Ita qz
beatus ꝓplus ille qui scit iubiliatiōem. qui
psallit sapiēter iungēs verbo sensum cū af
fectu. Quā felix est Jesu bone talis ania q̄
nō est velut terra sine aqua tibi. q̄ salubri
ter agitur cū hac colūba tua. sponsa tua. a
mica tua. q̄ saluberrime ꝓsus / q̄ beniuole
Hāz et ꝓceptū religiose laudis implet i ho
ris dicēdis / nihilominus gaudet ꝓuilegio
alicuius in alti silentij solitudine cōtēplan
tis. vti qz fortior hec q̄ illa. beatior qz dicen
da est. **P**rodest ad hoc ip̄m ꝓuenire tps
orōis / ea ꝓmeditādo que dep̄menda sunt /
vt liberius transeant in affectū. **P**rodest
et conari trahere illa que dicuntur nō taz ad
cognitiōem subtilem ac multiplicēz / q̄ ad
saporem z exultatiōem. Sepe enī vbi mi
nus cognitiōis ibi plus affectuuz. Intra
quoqz dilectio vbi cognitio foris stat. Imi
temur gaudētes ad sonitū tympani vel cy
thare / qui carminis armoniam nō maḡpe
dijudicant / satis hūtes iocūdos exultātis
tripudij numeros exercere / q̄s ꝓuocat ipsa

modulatio. Tu similiter id qd̄ legi. audis
vides. loqueris. aut cogitas. trabe cōfesti
in affectū / velut aspirans ex intimis / olfact
ens aut gustans. vt si audieris pater n̄r. al
surgat ꝓinus animus / ad reuerentiā siml
et dilectiōem. ad postulatiōem fidem ꝓ ne
cessitatibꝫ tuis fratruꝫ tuoꝝ / quoꝝ ꝓr cō
munis est. **A**rripe generosum nobilem qz
cōtemptū omnis fede rusticitatis / tu q̄ taz
regio patre gloriaris. displiceat tibi atz ge
mas exiliū / cui celestis hereditas filiatiōis
titulo / cuius pater in celis est / reseruatur.
Tales quoqz affectus inuenire est sine nu
mero vel termino / de die in diem suauēs et
nouos / velut in fauo vel in māna v̄l in nu
cleo recōditos / qui yberrim fluent. si contē
plationis dente comp̄sseris.

Consideratio sexta

Dei dispositiōem circa bonos z malos eo
q̄ abutunt suis beneficijs ponit. z breue q̄
iuste reddere vel ꝓmittitur. sed eam ostēdis
tur rationibus. **I**ndustria sexta.

Curiositatem deponere. **C**uriositas est studium circa inuti
lia / aut vtilia magis q̄ liceat / de
ceat vel expediat. **H**oli ꝓcor
ad ocium cōtemplationis anhelare tanq̄
cogniturus aut alijs ostentaturus t̄mimo
do sublimitatem eius / qualem ex veracissi
mis sc̄oꝝ attestatiōibꝫ fide quadā accepti
sti. Et non potius vt inde vilior sis z abie
ctior sis in oculis tuis / visa ꝓspicaci⁹ in di
gnitate tua in compatione recogitate diu
nitatis. **S**is insup cōtra tentationūz tela
robustior. et seruētiōz quoqz in amorēz dei
et ꝓrimi. et vt demū currēdo viā mādatoꝝ
dei alacrior inueniaris. **T**ene z audies cō
tremisce qz sunt filij infideles z alieni sunt
serui neqz / quos aliqui cibare sustinet ꝓr ce
lestis ex adipe frumētūz de petra melle satu
rauit eos. **Q**uēadmodū apud aliq̄s ex ꝓla
tis z ꝓncipibus videre est / qui cōdemnan
dis paulo post ad mortem mittit aliquoti
ens in carcere de ꝓciosis mēse suereliquijs
Propterea noli altū sapere sed timere cogi
tans qz gratia cōtemplationis numeratur
inter grās gratis datas / q̄ sicut spes / fides /
et ꝓphetia. aut alie ꝓrutes. ꝓt̄ informis et
sine charitate haberi. **Q**uis igit̄ secure nisi
in dño gloriabitur. **N**e ve tibi humana ꝓ
sumptio / q̄n̄ has et siles grās spūales repe
rire est apud maledictiōis / repbationis qz

De mystica theologia

filios. vel in augmentum sue damnationis
vsa in gratissimo dono dei. vel ad aliorum
eruditionem. vel p. qualicūq; laborū. suoz.
velut falsoz. ac inuiciliū p. mio transitorio.
p. tali numismate talis merces. dicit puer
biuz. Fornicari tūmō queſierunt i donis
dei p. improbam dilectionem aut p. ſumpcio
nem. Quid igitur. deſideriū eoz. affert eis
deus. ſed iratus. Audiūt illud euangelicuz
Accipe qđ tuū eſt et vade. **¶** Hinc puenit
ex diſpensatione miſericordie dei. qđ ab ele
ctis ſuis ſepe declinat ipe. ſed nō in ira. nec
in ſinem. Abyſſum vero iudiciorū eius qđ
inueſtigabit. **¶** Poſſumus tū ex dicit. ſan
ctorū. qui ſepe deo inſpirante locuti ſunt qđ
dam h. mōi miſterij caſ agnoſcere. **¶** Fit b
quōq; et ſepius ad humiliatiōem vt retun
datur ſupbia vel que p. ſuit vel ne ſurrepat
puidetur. Propterea teſtaſt exp. Bern.
Vere nihil eſſe efficacius ad grām hāc. vel
inueniendam. vel retinendam. vel recuperā
dam. qđ ſi ſemp inueniaris nō altū ſape ſed
ſapere ad ſobrietatem. Deniq; beatus vir
qui ſemp eſt pauidus. /z ſup cuſtodiaz ſuaz
ſtat. **¶** Fit hoc aliqñ ad deſiderium vehe
mentius ig. niendū. quē admodū ignis ſta
tu comp. ſus. erumpit ardentior. /z vt diſca
mus grādia granditer querere. **¶** Fit hoc
vt ab hoie ſua fragilitas. et abyſſus miſeri
arum. p. fundius /z exinde clarins ſentiat
equatin. vileſcat ipe ſibi. recogitaſ qualis
ex ſe ſit. et qualis ex dei munere eſſe poſſit.
¶ Fit hoc aliqñ ad induēdum viſcera pie
tatis ſup alioz. deſolatione. qđbus hec con
ſolatio vel nō cōceditur. vel cōceſſa ſubtra
bitur. **¶** Fit hoc ad ſatiſfaciendū interim p.
ſe vel alijs. p. dolorem ſenſibile ex tali carē
tia derelictū. quē admodū humanitas xpī
derelicta ē. /z torrente penalitātū tota imer
ſa. qđ ita ſatiſfaceret. p. peccatis non ſuis
ſed alienis. **¶** Fit hoc quōq; ne qđ idoneus
in doctrina alios iuuare. aut in reali qđ velit
aſſidue ſic ociari ſibi. ſic inter amplex. Ra
chael herere. qđ negociū charitatis ſpernat
et Lye fecundationi nequa qđ inuigilet. hoz
ret itaq; natura bene inſtituta pigriciaz. p.
pretea ſi nō in alij poſſit. ſaltem vel iſimis
queret occupata p. ficere Duo euenit vt ſic
infirmata aia ſic humiliata p. ficat ampli.
Illiq; plunūa volūtaria ſegregetur diuine
irrotationis. **¶** Fit hoc vt hō p. multa tem
pratus diſcat ex his que paritur obedienti
am. ceteraſq; virtutes. qđtinus caſ poſtmo

dum edoceat efficacius. Ita qđ verum eſt il
lud ſocraticū. Lo qđmur melius que meli.
cognoſcimus. Illud autem melius cogno
ſcimus. qđ intimius exp. ſumus. **¶** Nam
vt in exp. quid cognouit. **¶** Fit hoc a
liqñ ne deſerat homo p. cōtemplationis ſu
pererogatione obligatiōem diuine iuſtio
nis. **¶** Fit hoc ad punitiōem venalium de
fectū. tanqđ ſi pater indulgentiſſimus. vel
auertat. interim faciem a ſilio laſciuioze. et
tritiōem oſtendat quatinus exinde ſtudi
oſior ſit in omni modēſtie cuſtodia. Et ne
minima negligēs paulatim decidat. **¶** Fit
hoc quōq; vt cognoſcatur illud apli. nō eſt
volentis neq; currentis ſc. p. induſtriā pro
p. ziam. ſed dei miſericordie cuius rationis ſi
gnum p. ſpicuus eſt. qđ poſtq; homo. ſibi di
xerit. Tu tali die tali hora vacuus eris ab
omni occupatione. tu certiffime ap. eris
ad ſuauiſſimam cōtemplationis deguſtādā
Tu ſic ages. ſic te diſpones. Sed qđ. ve
niet illa dies. veniet ariditas in aia ama
rior. faſtidii ſp. hozroz lectionis /z ora
tionis. tenebre /z conturbatio. ac ex aduerſo
dum tu nihil horum. p. ſuueris. grata ſup
ueniet que nō ſperabāſ hora. **¶** Fit hoc a
liqñ ad purgatiōem maris ſpiritualis ma
gni /z ſpacioſi. quod ex nimia quiete. ſicut
et materiale ſordes contrahere ſolet qđ era
gatio cōmotioq; depellunt. **¶** Fit hoc ali
quādo vt innoſceat ſi gratis anima timet
deum ſi parata eſt. ſc. obſequi p. prijs exp.
ſis tribulationū /z dolorū. quemadmodum
ſi ſtipendia cōſolationū /z ſuauiſſimam ab
imperatore ſuo reciperet. cōtra illos qđ ora
tionem ſuam vel effundere nolunt. vel i. ef
ficacem credunt. niſi cōſolationū ſentimē
ta meruerint. quali non ſingeretynq; deus
laborem in p. cepto. **¶** Fit hoc quatin. ab
lectet homo ne ſp. putreſcat. aut ne fornicari
incipiat in donis dei. ea p. ſediligēs. /z
adherens. /z ſe oblectans. aut ne p. miuz
temporancū hic tale recipiat. illo futuro ca
riturus. Ita qđ princeps negligit ſtatim re
munerare militem. et pater filiū denario. vel
obulo vel pomo aut cibo. /z qui poſtmodū
principatum daturus eſt. aut regnum. quā
uis indulgentia principis aut patris. illa
quōq; minora det ad cōſolationem /z ad amo
ris indicium. reſeruans. poſtmodū nullo
minus excellentiora ad p. mium. **¶** Fit hoc
quōq; vt diſſimulet venire tant. hoſpes ad
animam ne grauetur expenſis. Sicut ait

David ad filium. Sed quibus expensis:
lacrimis pijs gemitibus. ieiunijs vigilijs.
ceteris q; corpa grauantibus/ aut forte q; a
anima iunior non posset sustinere ebrieta-
tem spiritus/ si iugiter introduceret rex eaz
in cellaria vinaria sua/ p;pterea clauem ge-
rit/ nunc claudens/ nunc aperiens. ¶ Fit h
vt prouocet te deus/ sicut aquila pullos/ su-
os ad volandum/ z mater filium ad ambu-
landum. Vides quia desit mater filium
hac industria vt derelictus clamer ad eam:
vtq; regredies cautiore sit ad herē sibi. Cau-
tior: insuper/ ne cadat prospicere/ z quesitā
matrem lectior suscipiat inuentam/ blandi-
cias z oscula suauius addat. ¶ Fit hoc ad
exercendam patientiam que opus pfectuz
habet. Naz que est acerbior tribulatio que
materia patientie copiosior apud animā/
que aut pregustatione deliciarum paradī
si relabitur z corrumpit ad dolores inferni/ ad
similitudinem ymbre mortis. ad crumnas
huius exilij. Sumitur postremo coniectu-
ra quante futura est/ amaritudinis separa-
tio ppetua. ¶ Quisquis es igitur qui ad
cōtemplationem traditus es/ satago impis-
ger ad eam. sed ita vt illam expectes ab al-
to/ paratus humiliter ea vti si venerit cum
gratiarum actione/ paratus similiter ea ca-
rere bono animo/ si non aduenit/ habent-
es ama. sed ne spernas aut iudices nō hū-
tes/ recogitas assidue quia in sola charita-
te dei est regnum dei. ¶ Deniq; maledictā
terra nostra spiritalis sicut et corporalis
non germinat fructum sine spinis et tribu-
lis/ nec absq; dolore/ anima pregnans/ ves-
tiritatis plem parturit.

Consideratio septi-

ma docet assumere longanimitatem volen-
ti peruenire ad gustum internum. instan-
ter querendo/ sepius q; repulsus pseruat
inceptis nec fatigetur quousq; mereat mi-
sericorditer exaudiri et admitti.

Industria septima.

Longanimitatem assumere.

El
Poterat fortassis ex premis-
sa conderatione deuotus animus
saluberrimos z suauissimos cō-
templationis fructus quasi uegligere et di-
cere. vt quid fatigarer frustra. quid eniterer
adquirere quod ignorat anima mea si pro-
ficuum fuerit aut damnationi imputadū?

Fiat itaq; voluntas dei. det si velit p;gusta-
tionem sue dulcedinis hic sentire/ neget si
voluerit. paratum cor meum ad vtrunq;
¶ Sed audi tu qui sic loqueris. Scis ne
queso quoniam neq; qui plantat vt dicit a-
postolus. neq; qui rigat est aliquid. Nihil
ominus vult nos deus plantare solerter et
rigare siue hoc carnaliter intelligat siue spi-
ritualiter. Alioquin quomodo coadiuro-
res dei sumus. qualiter implemus. Nō tē-
prabis dominum deum tuum. si laborem
diligentiamq; datam humanitus descren-
tes solum diuinitus adiutorium prestola-
mur. Sit igitur labor noster. sit industria
sit conatus plantans et rigans. in cremētū
vero quasi viuificam supinfusamq; virtu-
tem/ donet christus/ a quo petatur humili-
ter et fiducialiter expectetur. ¶ Nemo ē ne-
gligentia et inerti corde sibi blandiatur/ si
nolit ad cōtemplationis culmen anhelare
Confundit prior vna ratio vna considera-
tio dicens ad perfectionem. metipm extē-
dere. ¶ Nemo preterea desirat ceptum iter
hoc perfectionis si senserit vt sentiet laque-
os innumerabiles temptationum abscon-
ditos/ in via q̄ ambulat. sepe repulsus nō
confundatur/ crebro desudās/ nec iudicio
suo proficiens non conturbetur. Satagat
enitatur inuitēs forti baculo protectionis
altissimi/ non arundineo laboris sui. ¶
Qui capit capiat. quoniam labor e queri-
tur. imo requiritur ad illā/ quam tamen da-
re nequit/ cōtemplationis gratiam. Sz
ita videmus in hominis formatione/ pa-
tres generant. matres alunt in yteris. Alio-
quin quando nasci puerum cōtingeret/ ni-
hilominus quid virtutis habent hec om-
nia nisi desuper anima detur. solo creantis
arbitrio viuificatur totum illud p'us isoz-
me ac veluti inutile. Homo scilz fenestras
remouet. leuat caput. oculos aperit. Alio-
quin qua ratione videret? Quod si sol ab-
sconderet radios/ frustra ad visionem hec
omnia fierent. de sole iusticie idem existia
¶ Postremo si nihil absq; magno labore
dedit deus mortalibus vt poeta loquitur.
Si nemo coronabitur nisi qui legitime
certauerit fm apostoli verba. Si deniq;
minores artes quarum enumerationem p-
sequi vacuum est/ cū tanta solitudine ves-
gilijs anxietate discunt homines/ vel ad fa-
gam paupertatis/ vel ad augmentum di-
uitiarum/ vel inanes laudum titulos/ aut

De mistica theologia

aliquod tale mortale/caducum/aut fluidū
si ppter hoc fuit inductus poeta dicere. La
bor omnia vincit impbus et duris veniēs
in rebus egestas. Pudeat pigeatq; pre pl
cerrima maxima/et diuina/minus esse soli
citos. minus lōganimes/et erectos. **F**or
tis ascenso: montis huius/attingere para
tus ad cōtemplatiōes/alacer erumpe/exul
tans vt gigas ad currēdam viā/firma gres
sum ne labaris retro. sed et lapsus violenti
or erigere/abijce molā terrene cogitatiōis
a collo tuo. hoc te fabulosus Sisyph^o edo
ceat. **U**sq; placebit tibi regio hec egestatē
in valle lacrimarum/in limo pfundi/et lu
to fecis. Illuc sursum a spira/vbi diuitie par
gaudium spūs in ethere puro. **D**uosq;
rursus algido rigore torpescit anima tua/
q̄d diu non exardescet ignis deuotionis in
ea: insuffla/expuffa. ne cessaueris legendo/
meditando/et orando /donec scintilla de
uotionis vel tenuis euolitet. **T**urbabit te
ab initio fumus temptationū simul erum
pens/fuliginosus et teter. punget hic ocu
los rationis/et faciem interiorē velut in
rugas cōtrahet. Ita vt tecum nūc q̄ antea
molestius aliquid agi videat. et felices di
cas qui forte cōmunis vite contenti sunt:
sed noli timere fumū impetum p̄fla sufflās
donec flamma vehementior. dehinc puri
or emicet/donec tandem serenissima tran
quilla q̄ lux velut in carbone viuo/supra
uerit omnem fumositatis inquiete caligi
nem. Taliter accendi talisq; luce pfundi si
bi cupiebat qui dicebat. **A**re renes meos
et cor meū. **Q**uōd si nitendo/si agendo/ta
le nihil inueneris/dolens doleas saltem in
felicitatem tuam. cōgelatiōem tuam. dicēs
ex sentētia illud p̄beticum. **D**iser factus
sum et curuatus sum vsq; in finem totadie
cōtristatus ingrediebar. **C**rede mihi non
minus nō pdes laborem tuū/nō mercedē
apud illum qui laborem et dolorem confis
derat. **A**uero si desiderii anime tue tri
buerit tibi deus/pueniens te in benedicti
onibus dulcedinis. hoc vnū sumope cura
ueris/vt deuotiōis ignem accēssum/multū
conatu tanto q; labore cōseruet cineres hu
militatis/cōtra statum arrogātie/ne q̄si iā
aliq; tibi magnus videaris. cōtra gelicidi
um insup inertis negligentie/ne q̄si iā suf
ficienter attigeris qd̄ quesisti. **J**amq; lice
at hac illacq; verbis aut actib; supuacuis
effluere. vera siq; dem est snia metro cōpre

bensa. Non minor est virtus/q̄ q̄rere/par
ta tueri. **A**d qd̄ spectat illud vulgare. **B**o
nus cōseruator par est bono conquisitori.
Sed vt restituis quoz gratie effundētur
Sic alio notatur puerbio. **D**ifero nō ob
uenit bona scutella quā non effundat.

Consideratō. VIII.

est passionū et affectionū origies aduertef
Et hec ars traditur sub triplici mō cogno
scēdi respectu diuini iudiciū put miseretur
mō incōprehēnsibili pctōrib; et pcedit in vi
res aie nre varias/exēplificādo fm q; incli
nant ad virtutū excellentiam vel vicioz et
normitatem. **I**ndustria octaua

Passionū vel affectionū origies
alia aduertere. **H**abet hāc pprie
tatem theologia mistica q; in af
fectu reponitur/oibus alijs sciē
tijs repositis in intellectu. **E**t qm̄ ois affe
ctio vel amor est. vel ab amore cōsurgit fm̄
philosophicā deductiōem. **N**ō ē rōnabili
ter ipa theologia mistica notari debet ars
amoris. vel a mandī scientia: **A**uero non
est sic solus amor quin origo sit ceteroz nō
affectiū vel passionū. ita vt ipam etiāz odi
um pariat. **I**lla insup que hic confusa sunt
omnia. spes. metus. meror. gaudium inde
pueniunt **Q**uipe si diligitur deus super
omnia. cōsequens est vt odiatur quicquid
eius amori cōtrarium fuerit apprehensum
Rursus quia deus tanq̄ obiectum summe
cōueniens presentatur anime p̄ cognitio
nem subsequitur gaudium de p̄sentia. **E**t
si absit. tristitia vel metus oriuntur. **C**e
terum de numero passionum multi mult
ta tradiderunt/vt **A**ristoteles in rhetorica
Hugo in tractatu de oratione. **H**uilelm^o
parisiensis in suo penitentiali **E**t alij quib
dem nunc plures enumerant nunc pauci
ores. **D**emini m^o earum alio loco vsq; ad
vicenarium extendisse. **H**ugo in suo de or
ratione nouenario cōtentus est /quamuis
eas innumerabiles esse nō ambigat **E**t
quoniam in paucioribus via maior. cōtē
tabimur ad p̄s eas sub ternario pcludere
conformiter ad tria appropriata in diuis:
potentiam. sapiētiā. et bonitatem /secū
dum qd̄ satis aperte potest recipi id q; ve
nerabilis **R**ichardus ait dū cōtemplatio
nis gratiam tripliciter oriri commemorat.
fm̄ tres exclamatiōes de assensu anime
in canticis / et abundantia deuote com

punctionis / quasi virgula fumi / et magni
tudine admiratiōis / quasi auroa cōsurgēs et
plenu die exultatiōis / quasi innica sup di
lectum suum. **¶** Itaq; si considero pfundi
us diuinam potentiam et opulentiā re
spectu mee infirmitatis ac indigentie / qua
ratione nō potero cōpungi nō p̄horrescere
nō timere meam miseriam indignitate; q̄
viuēdo sub hoc terribilissimo iudice in cō
silijs sup filios hominū in quē deliqui / s̄b
tali dño magno quē offendi / sub tali patre
maiestatis quē cōtempsi? **¶** Rursus si co
ram oculis eiusdē cōsideratiōis posuero q̄
mirabilis facta est scia sua valde q̄ cōforta
ta et nō potero ad cam / prin? oritur admi
ratio stupor et defectio. dum cape neq̄o q̄li
ter hos ad glām. alios ad infelicitatem pre
sciuit p̄petuam. Quo pacto negat grat̄ / et
beneficis multa que p̄stat in gratis. dein
de pugnaturis cōtra eū. **¶** Quia cōditōe su
stinet plures saluandos pene p̄ totam vitā
in scelerib; abominandis / vt latronē i cru
ce / dū alijs eternaliter perituris / sicut iude
variā virtutū grām largit̄. q̄ p̄terea ne
mo possit corrigere eū que; ip̄e despererit.
Et q̄ cōclufit oia sub peccato / et filia. sup
quib; cōpulsus a plus stupens exclamare.
¶ Altitudo diuina; sapientie et scie dei etc.
¶ Postremo venit in recogitatiōem men
tis / torrens suauitatis diuine. et q̄ bonus
deus israel his qui recto corde. **¶** Quid enī
totus exultabūdus p̄nūciat affectus meus
¶ Q̄ suauis est dñe sp̄s tuus. Et illud q̄
magna multitudo dulcedinis tue dñe / qm
abscondisti timentib; te. **¶** Habemus in
his tres p̄ncipales affectus. Cōpunctiōez
cū tremore. admiratiōez cū stupore. exulta
tiōem cū iocūditate s̄m potentiam dei. s̄m
sapiam. s̄m bonitatem. et s̄m tres vires aie
irascibilem. rōnalem. et cōcupiscibilem.
¶ Porro nihil inuenies p̄ oēm scripture seri
em qd̄ et hac recogitatiōe nō possit ad orā
tionem dei placatice a cōmodū fieri. **¶** Ob
ijciatur tibi quippe potētia dei cōtra imbe
cillitatem tuam / et aduersantiū tyrannidez
dei sapia cōtra tuam insipientiam et hosti
lem astutiam / dei benivolētia cōtra tuas et
alienam nequiciam. **¶** Omne vero qd̄ in scri
ptura legitur. imo omne qd̄ cernit̄ an non
aliq̄d hor; videt̄ resonare / aut nostram mi
seriam / aut aduersantium improbitatem
aut dei maiestatem. in potentia. sapientia
et bonitate. **¶** Atvero si cogitatiōes vane

fuerint ac de terra. **¶** Si fons amoris corru
ptus extiterit. surgent cōtinuo passiōes si
milis generis. sed puerse et repbe / vt ex sup
ueniente. egestate vel ex repentino interitu
p̄ tyrannidem / vanus timor. et inutil̄ com
punctio. ex astutia deceptrice. admiratiō. ex
feda voluptate / iocūditas falsa. et pessimis
rebus. peior gloriatio. **¶** His igitur om̄s
affectiōes gignere laudabiles / fontē amo
ris purum habeto / simul obseruans. q̄ ori
go fontis huius et sincera bone fidei et san
ctarum cogitatiōnū terra hauriat scaturi
ginem. **¶** Hinc monet ap̄lus. **¶** Reformatos
sensus habere mundatos scilz a corrupti a
moris febre / quatinus oculus in sume pul
chrum ac lucidum. Auditus in summe ar
moniacum ac sonorum. Gustus in summe
sapidum. Olfactus in summe odoriferum
Tactus in summe suauē ac iocūdum. mū
da quadam deiformitate feratur. **¶** Pos
sumus hanc nostram consideratiōem in a
liud transferre. vt dicamus passiōes vt af
fectiōes oriri. nunc ab extrinsecorum am
borum immutatiōe. nunc ab intrinseca
fantasia vel imaginatione. nunc a ratione
negociante. nunc a mente vel spiritu deo
sup illustrante. nunc a bonis angelis solici
tantibus. nunc a malis. aduersus quos est
nobis colluctatio magis q̄ aduersus car
nem et sanguinem / adeo / q̄ purissime san
ctitate q̄ anime molestissimos aliquando
stimulos blasphemiarum sordidissimarū
q̄ spurciciarum pati coguntur. etiam in se
nectute et solitudine sua. quales nesciebāt
ip̄met dum in mundana conuersatiōe in
ter medias temptatiōes carnis et mundi
adolescentiores versabantur. **¶** Potuerat
denum non inepte consideratio nostra di
latari / tradendo radices naturaliter gene
ratiuas huius vel illius passiōis / confor
miter ad doctrinam philosophi in rectori
eis. vbi de passionibus sermonibus cau
sas reddit / vt vnde verecundia. vnde glori
atio. vnde erubescencia. vnde desperatio.
vnde stupor. vnde admiratio. vnde ira. vnde
inuidia. vnde adulationis et detracti
onis appetitus vnde reuerentialis tremor
vnde abominatio et vniuersaliter vnde ge
nerales quattuor passiōes Spes metus
meror gaudium. **¶** Notauit acerrimus p̄
scrutator cogitationum. Augustin? in su
is sermonib; q̄ viciū nullū cōmittit̄ nisi qz
volum? h̄fle diuiaz excellētā imitari / ita

De mystica theologia

propterea est quod initium omnis peccati superbia
Quid autem peccatum nisi inordinata et inordi-
nata affectio. Est igitur superbia radix cuius
libet improbe affectionis. sicut ex aduerso
proditur omni affectionem piam/humilitas
Quocirca breuissima hic tradit/ sed effica-
cissima regula/distinguendi inter affectiones
bonam et malam. et hac duplici radice/ quod
ruz sp altera in fructibus affectionum si diligens
ter attrahatur sapit. Inuidet aliquis. quare
quod solus cupit impunitus excellere/ Insci-
tur aliquis. quare quod vult impurbatus nec
punitus excellere Auarus est. quare quod vult ab-
que indigentia et cum impunitate excellere. Acci-
diosus est. quare quod vult siue fatigatioe labo-
ris impunitus excellere. Luxuriat/ aut gu-
losus est. quare quod vult in delectationibus impu-
nitus excellere. Pusillanimis est. arrogans
est. inobediens est. gratis male agit et nocet
quare quod vult in iudicio proprio ac volunta-
ris arbitrio manens impune excellere/ Tolle
hunc appetitum impunitate excellere cupidum
confestim rami omnes fructus et folia vicio-
rum auerunt. Et per inuidiam charitas. et per ira mi-
tas. et ita de reliquis germinabunt In his bonis
ipsi/lucifer in alijs semper imitatur.

2 Consideratio. IX. de

Tempus et locum idoneum in proficientibus
esse inquirendum propter varias hominum di-
spositiones/eligitur quod et ostendit eo quod ibidem
cum gratia abundantior influit a domino/ tum
quod in tribulationibus consequitur solacium
et consolatio spiritualis. Industria nona

Tempus idoneum et locum inquire-
re. Locorum alius publicus/a-
lius secretus. alter in quiete. al-
ter in strepitu. Quidam obscu-
rus et artus/ alius lucidus et amplius. et sub-
dino patens. Sicut in tempe tpat deus rex
vices. Est vespertinum. est serotinum. est no-
cturnum. est gallicantus. est crepusculum ma-
tutinum. est prima. tertia. sexta. nona. Ampli-
us vero sunt in locis modi varij componen-
di corpus vel aprandi ad contemperationes
Hic stat. ille genua flectit. ille toto corpore pro-
sternitur. Hic pronus. hic supinus iacet. hic
faciem media inter genua locat. Alter eam
manu operit. sedet alter innixus cubito vni
vel duobus. subleuat vnus oculos quantum va-
let sursum. alius deorsum figit. alius hac il-

lac circumducit. Sicut alius gressum/ alter
ambulat. Proinde dicit apostolus. quilibet a-
bundat in suo sensu. suus vnique mos est
aut comicus Regulam hanc super bis om-
nibus traditam inueni/ vt sequatur vnus
quisque quod bonum in oculis suis visum fu-
erit/ ad facilitatem contemplationis assequen-
de His exceptis quos regularis communis
que ligat disciplina ad obseruantiam certi te-
poris loci et corporalis compositionis. Ali-
oquin ve illi per quem per sua singularitate scilicet
dalum venit Nam et vineam. dominicam que
de partibus est/ Talis vtiq singularis fera.
Sunt quos adiuvat locus abditus sicut
obscurus. artus. bassus. et quodam alti si-
lentij horrore tremendus. habitant hi ve-
lut in sepulchris et cauernis terre et spelun-
cis. Sunt quibus aptior est locus patens
plucidus. amplius. altus. vndique celo vel es-
there circumfusus. Habitauerunt tales in des-
sertis et montibus vbi si Hieronimo creditur
nescio quid serenius emicat que in fumosis
vrbibus. Inuenies aliquos quos offedit
omnis sonitus. alius vero quibus nihil ob-
stat/ sed proficit locus strepidulos/ vel ex mur-
mure labentis aque/ vel susurrus volitantium
um foliorum/ vel sonoris cantibus auium vel
stridulo ventorum sibilo/ vel fluminum vel ma-
rium allusione confusa. vel maxime demum
ex resonantia suaue sonantis ecclesie/ in vo-
cibus modulantis. in campanis et organis
et choro. Et quod alijs ad lasciuiam. his
ad modestie cedit grauitatem. Quincti-
am videre est in nonnullis/ sed paucis nec
passim imitandis/ quibus omnis ille nupti-
alis apparatus in choreis et citharis/ i ges-
tificationibus. in venustate feminarum cum
vestitutu deaurato circumamictarum varie-
tate/ vertitur in theozicos sincerissimos que
mentis excessus/ vnde libidines suas inep-
tissimas/ nec minus fedissimas/ improbi
consecrantur. Sic diligentibus deus om-
nia cooperantur in bonum. sic in omni re
utilitatem suam. sic mel suum velut a pes i-
ueniunt. Exaltati quippe/ a terra. omnia tra-
hant ad se ipsos. Quid subinde diffini-
endum erit de temporum varietate/ quando nunc
tempus est flendi nunc ridendi nunc ample-
xandi. nunc fieri longe ab amplexibus. et
ita de reliquis Quin preterea gloria bun-
dus in domino Psal. ait. Septies in die
laudem dixi tibi super iudicia iusticie tue.
Et alibi. Media nocte surgebam ad confite-

tendum tibi. Et rursus ait se in matutino i
terfecisse oēs peccatores terre. hoc est om̄s
temprationes ad peccatū inducentes/sub
ieicisse. qđ non nisi vigilans ⁊ orans fecisse
credendus est. Rursus ad dñm. **E**ritus in
quit matutini ⁊ vespe delectabis. Et qđ est
qui tempus audeat p̄finire deo et nō illud
beneplaciti sui beneplacenter nec min⁹ vi
gilanter p̄stoleatur. **V**isitans cū diluculo/di
cit afflictus Job. et subito p̄bas illum. **T**
ribilominus q̄tum humanā respicit in
dustriam/arbitramur horam cōuenientio
rem illam esse ad hoc ip̄m/postq̄s cibus di
gestus est ⁊ cure mūdi seposita dū in super
obseruator adest nemo. qui gemitum lugu
brem/ qđ suspiria ex imo pectore eruta/ qđ rui
gitus amarus/ qui plangores interruptos
qui p̄strationes humiles. qđ madentes ocu
los. qui faciem nūc rubore/ nūc pallore suf
fusam/ qđ palmas vtraq̄q̄ tenfas cū ocul⁹ ad
celū/ qui pectoris crebras tonsiones/ qui fi
cas terre vel altarib⁹ ofcula/ qđ supplices a
lios gestus/ ⁊ signacula mēbris imp̄ssa/ no
tare potuerit. **A**d extremū vero corpora
lis illa situatio seu collocatio efficacior est
matur que quieti mentis aprior est. Itaq̄
sedendo ⁊ quiescēdo fit aīa prudens. **N**ec
valet animus in sua pace satis stabiliri/ ni
si corpus in eodem situ fixum manere didi
cerit. **A**ddamus qđ eligibilior est ceteris
paribus locus sacer quē virtuosissima cri
sti presentia. consecratioq̄ solennis et vo
ta fidelium/ ⁊ gesta sanctorū depicta v̄l scul
pta/ ⁊ sepulchra defunctorū reddūt apriorē
Similiter sacris temporib⁹ atq̄ celebri
bus/ quis dubitauerit copiosiora solere in
fundi gratie diuine fluentia/ sup magnū ho
spitale viuentium/ et carcerem purgando/
rum mortuorū. **T**unc enim in die bonave
nimus ad deū. tunc fiducialius ad aliquē
sanctorū dicimus/ p̄spira diem triumphā
lem tuū. **T**unc copiosiores carismatum re
liquie velut a mensa splēdidissima beatorū
cōiunariū decidūt largiēde paupib⁹ ⁊ mē
dicis petentib⁹. querentib⁹ et pulsantibus.
An nō canit eccia p̄ cōiunctione ⁊ nuptiis
Hester. hoc est humanitatis nostre cū diu
nitate/ hodie p̄ totū mūdum melliflū facti
sunt celi. **D**oceant nos corporales medicade
biles ⁊ infirmi sic tps obseruare. doceāt in
carcere ⁊ tēbris clausi. sic a mensa iudicāli
qđ suauiora ciborū fragmenta p̄mereri. **E**
Est insup qđ de temporū varietate dici pos

si. **N**am tempus est flendi et tempus ri
dendi. tempus sc̄z aduersitatis qđ per no
ctem. et tempus p̄spicitatis qđ p̄ diem scri
ptura sepe significat. **S**ileam⁹ interim de
perfectis qui vtroq̄ tempore sciunt vti per ar
ma iusticie dextris et a sinistris/ velut am
bidextri/ dicentes cum ap̄lo. **S**cio abun
dare et scio penuriam pati/ gaudere cū gau
dentibus/ et flere cum flentibus. **Q**uāuis
etiam inter lacrimas contingat eis illud
virgilianū. **D**ēs immota manet lacrima
me voluuntur inanes. **D**ens qđ petalius
manet fixa in vno eternitatis cetro/ velut a
xis circa quā decurrit volubilis rota ⁊ pali
tatis. aut sic utacus affecta p̄ magnetē ad
polum se dirigit. **A**t vero de incipientib⁹
et p̄ficiētib⁹ videtur experientia cū scri
pturarum autoritate doctric esse qđ pl⁹ eis
p̄dest tempus aduersitatis. siquidem ipsa
moderata sit ⁊ talis que iudicium ratiois
integrum custodiat ⁊ in qđ dei munere pa
tientia puenitū opetur. **A**dversitas qđ
petalis potēiori quadā manu monet eos
eripe se ab hoc limo p̄fundi/ v̄t a terra se
leuent/ dum illic tribulationem et dolorem
inueniunt. agunt studiosius qđ p̄pha sub
iungit. et nomen domini inuocauit. **S**en
tiunt quippe quoniam p̄pe est dñs his qui
tribulatio sunt corde. et quia adiutor est in
opportunitatibus/ in tribulatione. **I**llud
insup. **I**nuoca me in die tribulationis eru
am te et honorificabis me. **S**ic enīz co
lumba rationalis non habens vbi pes de
siderij quiescat. reuertitur ad archam con
templationis/ sic eadem archa crescentib⁹
aquis tribulationū/ subleuatur amplius.
Sic ascendunt tribulati in superiora do
mus sue spiritualis. vt Anna ⁊ Petrus cū
ceteris/ dum vel opprobrium aliqđ vel pa
rentum mortem/ vel patrie afflictionem/ v̄l
rerum inopiam accipiunt. **N**ec est anti
paristasis quedam sp̄ialis que cōtrarium
fortificat. hec est cos ferrum exacuens. hec
absinthium pueros ablactans/ auellensq̄
ab yberib⁹. hec malleus dilatans ⁊ extēdēs
In tribulatione inq̄r psal. Dilatasti mibi
hec lima polliēs. mūdans eruginans. clari
ficans. hec fornax in qđ aux. purgat vt ruti
let. hec virga qua p̄cussus eripitur ab inferis
no vt dicat tribulatus ex snia. **D**ñe si sic vi
uitur/ et in talibus vita spiritus mei. corri
pies me et viuificabis me. **E**cce in pace
amaritudo mea amarissima. **E**t illud

De mistica theologia

Ingradiatur putredo in ossibus meis / et subter me scateat ut equiescam in die tribulationis et ascendam super contemplationem ad populum accinctum nostrum super sumorum civium.

Consideratio. X.

Docet de somni et cibi moderatione variis utens exemplis. precipue tamen transmittit ad beatum Hieronymum quem lege ad rusticum Paulinum Furium. Eustochium. de servanda virginitate ad arthetam. **Decima industria**

Omno et cibo moderatè indulgere. **A**nianduertendū est hic in primis indulgentia / iam dicitur dicendosque / que alie sunt institutionum observaciones in incipientibus contemplationem. alie in proficietibus. alie in perfectis / que per consuetudinem iam exercitatos habent sententiam qui cum apostolo sciunt abundare / sciunt penuriam pati. Et in omni loco levare puras manus. **S**ecus apud incipientes quibus ut fragilibus appodiacula querenda sunt / donec solidior structura surrexerit. per calibus fuit fimo de locorum vel temporum observatione. sicut hic de moderatione cibi et somni. Et quidem attento / que in hoc studio contemplationis inchoande / vehementis et quasi iugis labor animi requiritur / ac pinder vitales aialesque spiritus consumuntur plurimi. plurimam reparationem per cibum et somnum / vel saltem crebriorumque necessesse est. **S**ed quatenus animus inquietus ligatur et inuiscat abundans refectio. Nam gustata carne desipit spiritus. **A**bundantes dicitis nos loquimur et gratam quibus abundans gravitasque per morula sumptuositas / habere possit reperata si ad continuationis tenorem inspereris. **F**uerunt que per gratia contemplationis vel prophetie premerenda conati sunt imitari vel Helyam vel Iohannem baptistam vel Danielem. vel aliquem de patribus egypti / in abstinentia et austeritate / qui non prophetici sed fantastici facti. Docuerunt suo exemplo que non cuiuslibet est volare cum perfectis. quibus gratia quedam plus a posteris admiranda que assequende concesserunt. Quod si ad debilitationem corporis per icuamiam et somnia crebriora gemitu lativa supaddat / et labor animi. spiritus ut dicimus vitales et aiales exhauriens. Quid nisi dissolutio brevis aut gravis egreditur vel fatigatio et cerebrum turbatum lesio subsequetur. Nutriat corpus ad auxilium non obruat vel crassitudine vel macie. veteremque consuetudinem

sepe comedens si Hieronymus. creditur perfectus biduanis ieiuniis. **S**i quem ergo perfectio regularis iam ligatum tenet sub auctoritate preceptoris indiscreti / que nec somno que satis est nec cibo sinit indulgere. Ille incipiens fimo meum consilium / turbabit a vehementi meditatione et contritione simul cum lacrimis / ne peccat / per insipientem vero factus insipiens. ut potest telesus in iudicio rois. Tali satis fuerit / si conventum sequi possit. si asinum corporis que tueri habet / non penitus attriverit. **N**ec melat. que de somno et cibis illudyni parum est quod supabundaret in altero. **R**equirit idcirco doctrinalis traditio determinare que tates illa / sed experientia propria et longa vel discretio humilis / credens sapientiorum consilio / vel yncio spiritualis edocebit. Plus itaque lederet ut dicunt medici et theologos indiscreti ieiunium que edulium intempans. illud quidem sanabile aliud sepe sine remedio / quatenus. natura paucis contenta est. nisi blandiat gula sibi. **A**c cipe quoddam in plantis exemplum similitudinis. **S**unt que irrigatio et frequens et multa iuuat. **E**marcescerent hinc alie. **S**unt que ad augmentum et fructum / predest plantari secus decursus aquarum / aut etiam in limo palustris. perit alie mores altos lapidosos et aridos. ut perpetuus eis viros decori sit. **S**unt quebus in initio plantationis timore / ministranda est creberrima / sed paulatim et tenuis irrigatio. ut adolescant / quebus postmodum rara sufficiat. **I**n alijs per omne tempus exiget continua. **D**enique sicut virtus superior plus habet virtuositatis et natura sua / vel ex assuefactione bona vel ex altera fortificatione desuper veniente. tanto potest ipsa facilius regere vires inferiores et instrumentales. licet renitatur que dam suo pondere vel corruptione contraria. **S**icut hec est sapientis vox. **C**orpus quod corrumpitur aggruat animam. **E**t magis si crapula si ebrietas. si cure huius seculi coniunguntur. **Q**uo fit ut spiritus hominis virtuosus / qui fortitudinem contraixerit ex dei munere / et longa exercitatione non ita distrabitur si corpus proprium fuerit aggruatum vel abis vel curis huius seculi / quemadmodum alterius spiritus minus exercitatus. cuius omnis ratio funditus evertetur. aut nimium turbaretur. sicut imperitus nauta se confundit si fluctuantibus percellis senserit navim hunc ad celum ascendere / hunc descendere ad abyssos ubi perit / et exercitatus rector maneret intrepidus

animo q̄ constanti artem navigationis ex-
erceret. Propterea bñ iubet apls. Qui nō
manducat/manducantem non spernat. et
ita de reliq̄s/que sicut male ita et bene pro
varietate circūstantiarū fieri p̄tingit intel-
lige.

Considerat. XI. do

cet pijs meditationibz affectuū generatis
silenter insistere. Hecq̄ oñdit pbabili ratō
ne plus valere q̄ instantiam lectionis vel
collegij. Insup dat modum meditandi cō-
paratiuū p̄cipue ex p̄urbationibz surgen-
tem et plura alia bona ad hoc opus neces-
saria māifestat sua industria. **Indust. xi.**

Editationibz pijs generatiuis af-
fectū silēter insistere. **F**allunt
qui volūt sēp vel legere vel orare
vocaliter/vel deuotōis v̄ba a lo-
quētibz accipe. si putāt exinde cōtēplatiōis
grām familiārē sibi cōmittere. Accessuro p̄-
sunt hec. sed nō sufficiūt. Esto nanq̄ com-
pungātur interīm tales ad lectiōem vel ser-
monem. abstuleris librū/aut verbū. abibit
ilico comes cōpūctio. nō aliter q̄ cuz libro
aut verbo reuersura. Quāobz optet cū si-
lentiō p̄tolari salutare dei/yt cōsuecat hō
orare spū. orare et mente/dū etiā vocis stre-
pitus aut libri decriuituitus. sit ip̄a medi-
tatio silēs libet tuus. sit p̄dicatio alioq̄ vi-
deat/ne sp̄ discēs nūq̄ ad sapiāz perueniat
Opponent scio nōnulli querulantes se
nec scire nec posse sp̄m suū ad se colligere
cū silentiō et meditatione. Euolat inquit
cōtinuo nūc buc nūc illuc se diuidens. Et
fluit velociter nisi infra līmites lectiōis aut
sermocinationis artatus teneat. Hoc plāe
ē q̄ dicitur p̄pterea secū eē secū cū silētiō cō-
tinere sp̄m. hoc opus hic labor est ad hoc
eniti totis affectuū neruis suademus. **S**e-
desolarius leuans te si potes sup te. qd si
diu multūq̄ conatus hec facere nequeris.
noli p̄pterea cito vl ad lectiōis l'ad colloca-
tionis solaciū effugere/illo dūtaxat recto.
Atuero teder te silentij et factus es tibi q̄-
uis. et p̄pter hoc inutiliter quiescere te iudis-
cas. sed expecta. vincat hoc tediū mora p̄ri-
nar ne cōsuetudo p̄tinus obrūpendi silen-
tium/pabulū det fastidio/nō leuamē. **L**es-
sabit forsan ad tps/sed redibit acrius/cred-
mibi tanq̄ canis osse pingui foras pulsus
Et vñ pro chdolor tanta raritas contēpla-
tiuum etiam apud litteratos/eccāsticos/

ac religiosos. imo theologicos/nisi q̄a vic
sustinet aliquis secum solus esse/secuz diu
meditari. Itaq̄ pulc̄s vic incepit animus
in meditatione sua. reperitur aut lectio vel
colloquiū/aut aliq̄ hōmō exercitiū/quod
et sufficiat ad nō peccandū. et qdāmo lassi-
tudinem rēciat/ne anim⁹ fatigē frustra/
nequaq̄ vt putas frustratur animus. quia
nō obliuiscetur tandē misereri deus/te p̄se-
ueranter sic petente querente et pulsante.

Dictū est de silentio. transeamus. nunc
ad meditationes pijs/ videamus q̄les sint
ad affectus gignēdos efficaciores. Et hoc
posse me vniuersaliter diffinire: sus nego-
ham quot capita tot sententiē/ dicit comi-
cus/nō minus tot meditatiōes/nec voto vi-
uitue vno. **A**ihilominus ex tanto aceruo
colligamus aliquas que ad affectum timo-
ris p̄uriendi iuuant. **I**taq̄ vere diuicq̄
dictū est. Initiū sapiētiē hoc est/sapide sci-
eotiē/timor dñi. Et q̄ timor statim i despe-
ratiōem rueret vt spem sociemus necesse ē.
Sic Bern. sup cānica. **S**ic Richardū de
rij. p̄riarchis. **S**ic Hugonē de virtute o-
randi/sic ceteros pene omnes videmus in-
choasse. **A**imirū beneplacitum est deo sup
tinentes eum et in eis q̄ sperant sup misē-
ricordiā eius. cātantes ei misericordiā et
iudiciū. **O**bjiciet aut mor aliq̄s dictū
esse supius q̄ amor est initium radice af-
fectiōis cuiuslibet alterius. si non p̄cesserit
igit amor/timor et spes quō subintrabunt
Sed alius est amor inhiās impfect⁹ q̄
de deo/ quales suff. cit fides de existētia dī
gignere. Et hic antecedit ceteros affectus
imo fidem/quam p̄trea in certitudine sua
figit/de quo amore disputauerūt aliq̄ q̄ si-
ne p̄cedenti vel cōcomitante cognitiōe fer-
ri potest in bonū. tanq̄ in obiectū p̄maritū
objiciens se aīe. sicut in ordine hierarchico
prior est seraphin q̄ cherubin. hoc in libro
cuius initiū est vic syon lugent cōtinetur.
Alius inuenit amor feruens extatic⁹ ac
p̄fectus/ qui pōt cōiungere amantē cū ama-
to **L**uius adeptio nō nisi p̄cedentiū mul-
tis affectionibz alijs venit/dū pus aīa pu-
rificatos et sanos habz intimos sensus su-
os. **H**anc purificatiōem a febrili languore
peccati inficientis/ quid magis operat q̄
ip̄e timor domini: q̄ expellit peccatum qui
cōfigit carnales affectiones/ q̄ nihil negli-
git/ qui beatos lugentes cōsolatos reddit.
a quo concipit sp̄s salutis/ quas et alias

De mistica theologia

efficacias scriptura sibi tradit. **E**t hic solus timor magistraliter diuidi in timorem initialē/mercēnariū/et filialem. Initialē penam incurere. mercēnarius perdere primū; filialis separationem tū a dilecto refugit. **V**is audire meditationem in timore. **D**editabor inquit ille rex vt colūba. **M**editationem colūbe qualem estimas/nisi planctum vel gemitū/quem ipse timor inducit? **H**inc forte rex alius quis dabit tibi inquit pennas sicut colūbe/et volabo et requiescā. **P**edibo timor addit alas inquit alius. **F**abricemus igitur sub typo colūbe meditationes ad timorem et spem comites idoneas. et dicamus colūbam hanc mysticam aiā esse. Ita enī ipam noiare dignat de i canticis. hec binis alis/dextra spei / et sinistra timoris/volat sursum. et cauda discretionis dirigitur. pennas de argentatas argento sacri eloquiū/fert ala quelibet ad sui cōstitutionem numero decem/vt possit meditari has ad timorem/illas ad spem habitans. **I**ntegrat penna quelibet ex tot pennulis circūpositis/quot sub vnaquaque sumi possunt pnculares meditationes. **U**traque demū ala/velut equo libramine sustentat hanc colūbam. vt nec ala timoris/nimisō primat p desperationem. nec ala spei sursum se plus attollat p psumptionem. **P**onantur hic ergo mō penne p ala sinistra timoris/cū pennulis aliquibus fm omēm positionis differentia. **P**rima penna est diuina seueritas huius tot pennule q̄t diuine seueritatis exempla/vt casus angeloz/ade et hoim in diluuiio interitus sodomoz/et gomozreoz calamitas. serui ingrati inde deinde crucis xpi. **J**udiciuz seculi vbi pauci electi. **S**cōda/damnationis ppetuitas. pennule tot q̄t spēs varie tormentoz. **I**gnis. s. inextinguibilis/vermes/fetores/horroz clamores/vlulatus et fletus/dentū stridor et frigora. tortoz multitudo. pessima societates oia incōprehensibilia et idēfessa. **S**uper omnia timenda ablatio ois spei/et carētia diuine visionis penalissima. **T**ertia peccatoz enormitas. pennule tot q̄t peccata cōmissa/cum circūstantijs aggrauātibus ea. **Q**uarta p̄p̄ia fragilitas. pennule tot quot picula sunt casuum futuroz vsq; ad mortem. **Q**uinta seducēs p̄sp̄itas. pennule tot quot occasiōes peccatoz in p̄sp̄eris/p̄ sup̄biam atq; luxuriā. **S**exta frāgens aduersitas. pennule tot q̄t occasiōes

impatētie turbationis et vindicte. **S**eptima familiaris hostilitas/pennule tot q̄t ex carne surgunt illecebrosa tentamēta. **O**ctaua demonis pueritas/pennule tot q̄t demonioz fraudes et laquei. **N**ona ad viuos iniquitas/pennule tot quot ingrati/dines et scandala contra p̄p̄imos et matie domesticos et bñfactores et subditos oriūtur. **D**ecima ad mortuos crudelitas/pennule tot q̄t p negligentia suffragioz manēt in tormentis vel a gloria retardant. **S**icut dicitur ala spei dextra/prop̄tionabiliter ad timoris penas et pennulas. **P**rima p̄na diuina mia/tot pennule q̄t diuine mie monumēta/vt gl̄a angeloz/saluatio ade noe loth/dauid/petri/pauli/satronis/magdalene/chananee/filiū pdigi. adultere. saluatio xpus electoz in sup̄ custodia p anglos sanctos. **S**cōda incomprehensibilis gl̄ia/tot pennule q̄t dotes aiet corporis. **T**ertia penitētie gratia/tot pennule q̄t p̄nie actus pcedētes p peccatis. **Q**uarta sustentatio dei cōtinua/tot pennule q̄t auxilia dei per virtutes dona p beatitudines/peneuchari stie sacra ad hoc efficacissimi/p̄ penitētia et filia. **Q**uinta cōfortans leticia/tot pennule q̄t ex p̄sp̄itate humiliter suscepta / sumitur occasiones bñficiendi. **S**exta rudiens tristitia/tot pennule q̄t bñficia prestat aduersitas fortiter tolerata. **S**eptima voluntas libera/tot pennule q̄t mōis potest ipa voluntas carnē subijcere. **O**ctaua angloz scōz q̄t benivolētia/tot pennule q̄t modis iuuant nos sancti. sanctes omnes. **N**ona viuoꝝ auxilia/tot pennule q̄t modis iuuamus viuos/et iuuamur ab eis. **D**ecima mortuoꝝ suffragia/tot pennule q̄t mōis iuuam⁹ mortuos et iuuamur ab eis. **E**xemplar hoc insecuti studiosi poterūt abundāter exerceri/quotidie in meditationibus fm deductiōem p̄lixiorē habitā sp̄sim per totū scripture sancte corpus. **P**oterūt insuper prop̄tionabilef alas fabricare. p alijs affectibus vt p charitate dei et p̄p̄imi ponendo meditationes ad hoc ipm inducētes. **P**ro odio peccati/numeraudo cās/p̄ respectuz ad deū et p̄p̄imū cur odio debeamus habere peccati/sup̄ quibus oibus abundat summa illa de virtutibus et vicijs que est vtiliter p̄p̄fus composita. **E**t sane meditationes pro timore satis inducunt ad odium peccati. sic alie ad dei p̄p̄imū iuuant charitatē. **A**ssume tibi pennas istas diluculo/boc

est vigilanter/mor vt senseris aurozam di
uine illustrationis irradiare super terram
anime tue/habita tūc in extremis maris tā
q̄ in litore quodam stabili fluctantium
cogitationū et estuantū desiderioꝝ. et enī
illuc deducet te mirabiliter/non industria
tua/sed manus dñi/ et tenebit te dextera sua
Et dices forsitan tenebre cōculcabūt me q̄
ad caliginosam aliquam inferiorū oīm ob/
liuioneꝝ/ et nor ista in infimis/illuminatio
mea in delictis intelligētie supuenientis
Laucto p̄inde ne pennas istas vel infide/
litas euellat/vel desperatio frangat/vel in
ertia cōglutinet/vel anaricia circūliget/vel
vrat luxuria/vel gula p̄grauer.

Cōsidera. duodeci/

ma docet spūm auertere a fantasmatibꝝ q̄
varijs modis posse fieri oñdit methaphisi
ce. insup remittit ad maiores q̄s exēpli grā
introducitur in lra. **I**ndustria duodecima

R **S**piritu a fantasmatibꝝ auertere
Oportet nos hic eoz memi/
nisse/que d̄ q̄dditate mystice the
ologie tractauimus. Posuimꝝ
straḡ mysticā theologia ēē amorē extaticū q̄
cōsequit ad intelligētiā purā ipi⁹ spūi
tus/que intelligētia caret vtiq̄ nubibꝝ fan
tasmatū/pterea necesse est eū q̄ vult mystice
theologie se tradere/conari ad hanc intelli
gentiā purā. Alioq̄n amorē inde se/
querē q̄ rōne comparēt. **R**ursum si ap̄
exercitatos methaphisicos hñdus hic fmo
esset/pficeret meditari/q̄ mō totus iste mū
dus sensibilis ad aīam rōnalē p̄ sensus eoz
poris ingredīrēt circulo quodā intelligibi
li ac pulcherrimo ipē mūdus deriuat⁹ a deo
reducat in eū. **V**nderes ab ipō egrediētes
q̄to impfectiores distātiōes q̄ pfluūt/ta/
to amplius materiales/ et q̄dam crassitudi
ne corpulētiōes inueniūtur. p̄spiciū est ī
elemētis et mixtis. **V**idemus etiā in lumie
solari q̄ cōtinue plus grossescit vt sic loq̄/
mur/dū densiori medio sese miscet. dumq̄
coloribꝝ quodā mō sementipm̄ incorporat. **F**it
aut̄ in recurſu ad deū cōuersa conditio abe
unt q̄ppe magis ac magis in spūalitate/ex
empligrā/lumē cū colorū spēs fertur ad o
culos. illic spēs ipē aggregātur et deferūtur
ad sensū eoz/ille q̄ eas dijudicās puri⁹ ac
spūalūs. easdē ad p̄tutem imaginatiuam
deducit. **C**eterū cū ratio negociaf circa fā/
tasmata elicit spēs intelligibiles/ quibꝝ iaz

cōcipit rem sine illo q̄d p̄fuit/fantasmate.
Postremo potētia intellectuā supior quā
spūitū vel mētrē noiamus/post cognitio/
nem rōnis/deducit rem eandē ad lumē pu
re simplicis q̄s intelligētie/fm q̄d ordinem
habet immediatū ad angelicā cognitionē.
Amplius vero si diuinū dyonisiū edō/
ctum a cōscio secretoꝝ celestū paulo pla/
cet inspicere/vbi de mystica theologia disse
ruit cū expositoribꝝ suis/inuenimus eum
tradere modū auertendi se a fantasmatibꝝ
corporeis/ et abnegatis oībus/que vel sen/
tiri vel imaginari vel intelligi p̄nt/ferat se
spūs p̄ amorē in diuinā caliginem vbi in
effabiliter/ac supmēraliter cognoscitur de/
dat exemplū de statuifico sculptore/qui ex
ligno vel lapide pres abradens/format a/
galma pulcherrimū/hoc est simulachrū/ et h
quidem p̄ ablationē solam. **C**onformiter
spūs remouens omnia p̄ abnegatiōem/q̄/
lia potest hic cognoscere que vtiq̄ suam ge
runt secū impfectiōem vel potentialitatis
vel depēdētie/vel p̄uatiōis/vel mutabi
litis. inuenit tandē his oībus ablati/a/
galma dei/hoc est noticiā tanq̄ rei actu/
alissime/sine potentialitate. supme/sine de
pendētia. pure/sine p̄uatiōe. necessarie/
sine mutabilitate. **A**uero si noticia illa
sit solū expimentalis in affectu supmo vnt
ro deo p̄ amorē/vel si possit dici intellectu
alis nō quidē intuitiua/ s; abstractiua/ seu
vestriua cognitione/nec cognoratiua cog
nitione/sed absoluta dignissimum esset cō
sideratione et inquisitione. **N**am habet
pars quelibet/suos defensores eleuatis
simos. **S**unt nempe qui exponētes dy
onisiū p̄mū tenent. **S**unt alij dicen/
tes haberi posse vltra p̄dictam expimenta
lem vel expimentatiuam noticiā/intelle
ctiūz cōceptū p̄riū/et absolutū q̄uis nō
intuitiuum/diuini esse. **S**i ab esse remo
ueatur et abstrahatur/oīs impfectio. **I**dē
de vita. idem de bonitate. idem de sapiētia
idem de potentia. et cōsilibꝝ p̄fectionalibꝝ
p̄dicatis/vñ sicut facta abstractiōe a cōce/
ptu vago huius hoīs vñ de situ/motu et fi
gura et ceteris accidētalīū cōditionū inuo
lucris/resultat a galma. i. hominis imago/
fm grecū. hoc est cōceptus specificus et ab/
solutus hoīs. sic de esse indicant/dū fit ab
stractio huius q̄d est esse/a potentialitate/
p̄uatiōe. depēdētia. et alia quīs imp
fectione. resultat tunc conceptus dei pro/
pp

pp

De mistica theologia

prius et absolutus. **A**ddit argumētum
quia deus hoc esse sibi nomen. prius respō
dit moysi dicens. dices inquit / qui est / mi
sit me ad vos. **A**firmat illi sile de conce
ptu bonitatis sicut in lege noua rōdit xps
solus deus bonus est. **A**lecti vidēt in hāc
sententiam **Aug.** pluris / noiatim / in suo
oetavo de trinitate / vbi in bonū absolutū
docet ferri. et sequat eius **Bonauentura** in
suo itinerario sexto. **S**ed ecce nescio q̄
pacto dum practica dare p̄fessus sum my /
sticam theologiam. relabor rursus ad spe
culatiuam. sed nō supuacue. Est quippe ti
bi necessariū / o anima que in deum ferre q̄
ris te p̄ anagogicos excessus / vt auertere di
scas te. p̄ innatam vim abstractiuam a fan
tasmatib / sicut abstractiua virtus inferior
in brutis ex spēbus sensat / elicit insensatas
Sciueris quoq; imperfectiones secernere a
p̄fectionib / vt tandem pure aliqd̄ p̄fectuz
tibi resp̄ldeat in essentia et bonitate. **L**o
quamur t̄p̄ minus eruditus in methaphi
sica seu theologia / et dicamus. si possum /
quo pacto quo ve obseruatiōis studio / po
terit se sp̄s a fantasmatib auertere dum a
nagogicos aut supmentales querit excess /
E. fortassis hoc poterit fieri si in omni co
gnitione / et meditatiōe sua de deo. nequaquā
sistat hō in cognitione. sed aspirz p̄ vim af
fectiua / quasi cordis ore inbiantē in suā po
tentiā / et in suam sapiam / in suam bonita
tem / saporadam / et gustandā / tanq̄ eius / q̄
totus est terribilis in cōsilijs sup filios bo
minū / p̄ maiestātē potentie dñantis / iudi
cantisq; totus magnus et mirabilis in sa
piētia cuius nō est numerus / totus deniq;
suavis. totus desiderabilis. totus amabi
lis valde / in bonitate et torrente voluptat
sue. Occurret tibi sic nitenti / sic intēto plu
rima turba fantasmatū. credo equidem ir
ruent impotente fantasmata et irrupent in
vrosq; oculos tuos interiores. **T**u p̄o for
titer abijce seorsum ea q̄nū potes māu me
ditationis et velut excusso capite sp̄s lib
euadere labora. aut tu q̄si dissimulatis eis
sp̄retis ve perge quo p̄gis. et p̄ medium a
gmen illud impbū / alacer erūpe. **S**itis te
spiritualis exāmulet. vt quēadmodū desi
derat ceruus vndiq; canū morib; patens
et supcalescens ad gelidos rutos q; fōtes a
quarū. sicut labora cōtra impediētia fāta
mata vt possis et tu dicere / rose sancti sp̄i
tus calefact / desiderat aia mea ad te deus

Sicut aia mea ad deū fōte viui / q̄n veni
as et apparebo aī facie dei **S**cito autē q
nisi te prius expurgauerit timoris lima / p̄
integerrimam et nō fictam penitentiaz / ni
si mens insup eliminata peccati scoria. clara
refulserit p̄ reformatiōem in nouitate sp̄i
ritus fm duos actus hierarchicos priuos
qui sunt purgare et illuminare / vanū proz
sus erit tibi antelucem surgere. ad hoc p̄fe
ctionis culmen. **S**urgite p̄inde postq; se
deritis q̄ manducatis panem doloris in ti
more se; sine quo iustificari nemo pōt / an
te deū. **I**mpbe audes irrupere in osculum
oris / si nec pedibus cū lacrimis / nec ma
nibus cū granariāctione prius illud dare
curaueris. **A**uero dū eousq; peruenit
bene cōscia mens. et mūda vt nec gaudia ne
q; aliud oino vel seruire vel mercenariū an
xia recogit. neq; p̄terea de deo quicquam
negociosum durum / asperū / vel turbulen
tū penset sicut de iudice retributore vel in
flictoze vindicte. **S**ed hoc vnicū venerit i
mentem / q; totus desiderabilis est / suavis
et miris / totus amari etiam si occiderit di
gnissimus. dū solū ita placuit amoris nego
ciuū / inuola tūc ad amplexus sponsi. str
ge pectus illud diuinū totis amicitie puris
sime brachijs. fige oscula castissima pacis
exupantis omnem sensum. vt et dicere sub
inde possis gratulabunda et amorosa deuo
tione dilectus meus mihi et ego illi et.

Finit.

Tractatus venerabilis magistri **Johis** de **Berfo** de elucidati
one scholastica mystice theologie sub duo
decim cōsideratiōib; traditus.

Nobis datū est nosse misteri
um regni celoꝝ. dicebat ih̄sus
discipulis suis. **P**ropter qd̄
et in alio loco exultauit i sp̄u
dicēs. **C**ōfiteor tibi pater rex
celi et terre q; abscondisti heca sapiētibus et
reuelasti ea puillis. **N**ec misteria sunt q̄ lo
quebat ap̄lus p̄fectis / et in quib; excedebat
deo. q̄ia tradidit ex reuelatione sua diuin
dionysius / in de mistica theologia. et de di
uinis noib; p̄sertim ca. vii. vocās hāc sapi
entiam irrōnalem stultā et amentē. **Q**ua
sup sapia dudū opuscula duo scripsimus.
Scripserūt et alij noiatim **Hugo** de bal
ma in tractatu de triplici via in deū vbi de
terminat finaliter et ex intentione q; ab ex